

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.025.02.2021

Pan
Tadeusz Szymanek
Burmistrz
Miasta i Gminy Czarniejewo
ul. Poznańska 8
62-250 Czarniejewo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/003 – Działania organów administracji publicznej na rzecz podnoszenia kompetencji cyfrowych społeczeństwa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta i Gminy Czarniejewo (dalej: Urząd) 62-250 Czarniejewo, ul. Poznańska 8.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tadeusz Szymanek, Burmistrz Miasta i Gminy Czarniejewo (dalej: Burmistrz) od 1 grudnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania Urzędu w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców Gminy Czarniejewo.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia kontroli w 2021 r. ¹
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu.
Kontroler	Maciej Kowalski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/103/2021 z 16 czerwca 2021 r. (akta kontroli str. 1, 4-7)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Burmistrz podejmował działania w celu podnoszenia poziomu kompetencji cyfrowych mieszkańców Gminy Czarniejewo (dalej: Gmina lub Grantobiorca), których efektem było m.in. pozyskanie grantu w ramach projektu „Podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców województw wielkopolskiego i zachodniopomorskiego” (dalej: Projekt). Środki z grantu zostały wykorzystane prawidłowo.

W ramach Projektu zostało przeszkolonych przez odpowiednio przygotowanych instruktorów 300 osób. Zakupiony w ramach Projektu sprzęt komputerowy, zgodnie z umową o powierzenie grantu, został przekazany do jednej z gminnych szkół. Grantobiorca wywiązał się z obowiązków w zakresie udzielania informacji i prowadzenia promocji Projektu, a poniesione wydatki zrealizował zgodnie z wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności oraz w limitach zatwierdzonych we wniosku o powierzenie grantu.

W okresie objętym kontrolą Urząd informował mieszkańców Gminy o możliwości podniesienia umiejętności cyfrowych w ramach realizowanych projektów, a pracownikom Urzędu umożliwiono odbycie w tym zakresie szkoleń.

¹ 6 sierpnia 2021 r.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły: nieuzyskania, wbrew postanowieniom umowy o powierzenie grantu, pisemnej zgody jego Operatora na wprowadzenia zmian w realizacji Projektu w zakresie przeszkolenia osób niebędących mieszkańcami Gminy i liczby przeszkolonych osób w poszczególnych przedziałach wiekowych oraz nieterminowego przekazania sprawozdania końcowego Operatorowi grantu.

III Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. Zagadnienia dotyczące podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców Gminy nie zostały zawarte jako odrębne cele operacyjne w dokumentach strategicznych Gminy. W „Strategii Rozwoju Gminy Czerniejewo na lata 2016-2031”⁴ ujęto następujące działania, które pośrednio nawiązywały do podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców w ramach celu strategicznego 7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia:

- 1) kierunek działań: 1.1.5. „Informatyzacja oraz usprawnienie funkcjonowania administracji samorządowej w ramach projektu e-urząd”⁵,
- 2) kierunek działań 1.6.2. „Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w ramach promocji zawodowej i aktywizacji lokalnego rynku pracy”⁶.

Dla ww. działań przyjęto następujące wskaźniki monitoringu:

- 1) dla działania 1.1.5. - wskaźnik produktu - liczba projektów zrealizowanych oraz usprawnienie funkcjonowania administracji samorządowej w ramach projektu e-urząd; wskaźnik rezultatu - liczba osób korzystających z systemu e-urząd w ciągu roku,
- 2) dla działania 1.6.2. – wskaźnik produktu - liczba projektów zrealizowanych, których celem było tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w ramach promocji zawodowej i aktywizacji lokalnego rynku pracy; wskaźnik rezultatu - liczba bezrobotnych mieszkańców gminy korzystających z projektów, których celem było tworzenie systemu wsparcia w ramach promocji zawodowej i aktywizacji lokalnego rynku pracy.

(akta kontroli str. 11-12, 15-46)

W ramach podejmowanych działań osiągnięto następujące wskaźniki:

- 1) dla działania 1.1.5. realizowano w każdym z trzech lat objętych kontrolą po cztery zadania: uruchomienie punktu potwierdzania profili zaufanych, przystąpienie do projektu Polska Bezgotówkowa, „Cyfrowe samorzady...” (e-Urząd) i cyfrowe załatwianie spraw urzędowych (e-PUAP, mail).

Liczba osób korzystających z kolejnych, ww. zadań wyniosła odpowiednio:

- a) w 2018 r. - 74, 64, 382, 29,
- b) w 2019 r. – 55, 129, 972, 8,
- c) w 2020 r. – 121, 47, 273, 295.

- 2) dla działania 1.6.2. osiągnięto następujące wskaźniki:

- a) w 2018 r. w ramach programu „ Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie gnieźnieńskim (IV)” Program Operacyjny Wiedza Edukacja

⁴ Strategia przyjęta uchwałą Rady Miasta i Gminy Czerniejewo nr XXIII/139/16 z 29 czerwca 2016 r.

⁵ Dotyczy doprowadzenia do pełnej możliwości obsługi interesanta na drodze elektronicznej przy jednoczesnej rozbudowie dostępu do internetu szerokopasmowego.

⁶ Dotyczy rozwijania stałej współpracy jednostek Samorządu Gminy Czerniejewo, szczególnie M-GOPS z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia; objęcie szczególną pomocą osób długotrwale bezrobotnych; intensyfikacja działań mających na celu reintegrację zawodową i społeczną osób bezrobotnych oraz stała współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami na rzecz poszukiwania miejsc pracy dla osób bezrobotnych z terenu Gminy.

Rozwój Oś Priorytetowa I osoby młode na rynku pracy Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy-projekty pozakonkursowe Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie z Europejskiego Funduszu Społecznego odbyła staż jedna osoba w Urzędzie (w okresie 14 marca – 14 czerwca 2018 r.), a następnie została zatrudniona w Urzędzie na okres 3 miesięcy (15 czerwca – 14 września 2018 r.),

b) w 2019 r. w ramach programu „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie gnieźnieńskim (IV)” Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój Oś Priorytetowa I osoby młode na rynku pracy Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy-projekty pozakonkursowe Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie z Europejskiego Funduszu Społecznego odbyły staż trzy osoby w Urzędzie, w tym:

- dwie osoby w okresie 11 lutego – 11 maja 2019 r. (jedna osoba zakończyła staż i umowa nie została jej przedłużona, jedna osoba została zatrudniona w Urzędzie i pracuje do dnia dzisiejszego),

- jedna osoba w okresie 23 września 2019 r. – 22 marca 2020 r., a następnie została zatrudniona w Urzędzie i pracuje do dnia dzisiejszego.

W ramach programu aktywizacji zawodowej bezrobotnych będących dłużnikami alimentacyjnymi – rezerwa Funduszu Pracy, w okresie od 10 czerwca do 9 listopada 2019 r. została zatrudniona w ramach stażu jedna osoba⁷.

Jedna osoba bezrobotna odbyła staż w okresie od 11 października 2019 r. do 11 stycznia 2020 r., a następnie została zatrudniona w Urzędzie i pracuje do dnia dzisiejszego (poza programami).

c) w 2020 r., w ramach odbywania stażu przez bezrobotnego została zatrudniona jedna osoba na okres od 5 października 2020 r. do 5 stycznia 2021 r. Po zakończonym stażu osoba ta została zatrudniona na jeden miesiąc. Dalej umowa zatrudnienia nie była kontynuowana.

W ramach robót publicznych zatrudniono dwie osoby bezrobotne w okresie od 3 sierpnia do 2 listopada 2020 r. Jednej z tych osób przedłużono umowę do 2021 r.

Łącznie w latach 2018-2020 Urząd zatrudnił dziewięć osób, z tego trzy nadal pracują w Urzędzie, trzy znalazły pracę poza Urzędem, a trzy nadal pozostają bezrobotne.

(akta kontroli str. 44-46)

2. Gmina Czerniejewo nie przeprowadzała badań w celu określenia potrzeb mieszkańców w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych.

Burmistrz wyjaśnił, że ze względu na specyfikę małych gmin/miejscowości oraz możliwość spotkania i bezpośredniej rozmowy, zasięgano informacji na temat potrzeb, oczekiwań i problemów z jakimi borykają się mieszkańcy np. podczas zebrań, spotkań integracyjnych/okolicznościowych w poszczególnych sołectwach, wizyt w Urzędzie itp. Swoje wykluczenie cyfrowe zgłaszało wielu seniorów korzystających z Klubu Seniora, czy też klientów Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z obserwacji i prowadzonych rozmów wynika, że do grupy najbardziej wykluczonych należą przede wszystkim osoby starsze, a także osoby niepełnosprawne i z niskim wykształceniem. Głównym efektem jaki zamierzano osiągnąć poprzez podejmowane działania w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych, była e-integracja osób wykluczonych cyfrowo.

Burmistrz podał, że do zagadnienia podchodzono szerzej - jako do formy aktywizacji, zmierzającej do usunięcia różnych form wykluczenia. Dla osób wykluczonych cyfrowo, które ze względów ekonomicznych nie mają możliwości

⁷ Umowa tej osobie nie została przedłużona.

posiadania własnego komputera oraz dostępu do internetu uruchomiono w Urzędzie w godzinach pracy bezpłatne stanowisko. W przypadku dużych akcji krajowych, np.: dopłaty dla rolników, spis powszechny itp., uruchomiony jest kolejny punkt w którym mieszkańiec samodzielnie lub z pomocą pracownika wypełnia dokumenty. Natomiast dla seniorów dodatkowo wyposażono Klub Seniora w cztery komputery stacjonarne i laptop z dostępem do internetu, podobne miejsce stworzono w Domu Socjalnym w Żydowie, gdzie do dyspozycji mieszkańców jest pięć komputerów.

(akta kontroli str. 47-48)

3. W podnoszeniu kompetencji cyfrowych mieszkańców uczestniczyły następujące gminne jednostki organizacyjne:

1) Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Czarniejewie użyczyła⁸ lokalu filii bibliotecznej w Żydowie Fundacji Partycypacji Społecznej, która prowadziła w nim działania związane z realizowanym przez siebie projektem „Cyfrowa Wielkopolska”. Pracownicy filii informowali seniorów o możliwości udziału w ww. projekcie i przyjmowali zgłoszenia. Z oferty tej skorzystało 10 seniorów.

(akta kontroli str. 79-84)

2) W Klubie Seniora+ w Czarniejewie⁹, w ramach umowy o udzielenie świadczeń w formie wolontariatu, w okresie od 17 stycznia do 11 marca 2019 r. odbyły się zajęcia z obsługi komputera.

(akta kontroli str. 85-91)

Burmistrz wyjaśnił, że seniorzy mają zapewniony stały dostęp do komputerów i sieci w Klubie Senior+ w Czarniejewie (5 stanowisk), a udzielane wsparcie dotyczyło m.in.: wyszukiwania informacji, dokonywania płatności online, zakładania konta e-zdrowie, udziału w spisie powszechnym ludności, wysyłania wiadomości e-mail, zakładania kont na portalach społecznościowych i korzystania z komunikatorów. W okresie zawieszenia działalności stacjonarnej z powodu pandemii, seniorzy uczestniczyli w zajęciach zdalnie.

(akta kontroli str. 55)

4. W podległych placówkach oświatowych Gmina nie planowała podnoszenia kompetencji cyfrowych nauczycieli, natomiast działania w tym zakresie były podejmowane przez dyrektorów poszczególnych placówek, w zależności od rozpoznanych potrzeb.

(akta kontroli str. 12)

W okresie objętym kontrolą, zrealizowano dla nauczycieli następujące szkolenia dotyczące kompetencji cyfrowych:

1) 11 nauczycieli Przedszkola „Wróbelk Elemelek” w Czarniejewie uczestniczyło w dniu 12 listopada 2020 r. w szkoleniu „Teams dla nauczycieli – I krok”.

(akta kontroli str. 55)

2) Szkoła Podstawowa w Żydowie przystąpiła do programu publicznej sieci telekomunikacyjnej Ogólnopolska Sieć Edukacyjna dla szkół oraz wzięła udział w programie „Cyfrowa Szkoła Wielkopolska@2020” III edycja, w ramach którego nauczyciele uczestniczyli w szkoleniach¹⁰.

(akta kontroli str. 55-56)

3) nauczyciele, uczniowie i rodzice uczniów Szkoły Podstawowej w Czarniejewie wzięli udział w następujących szkoleniach:

⁸ Od 2 października 2019 r. do 27 stycznia 2020 r.

⁹ Uchwałą nr III/25/18 Rady Miasta i Gminy Czarniejewo z dnia 27 grudnia 2018 r. utworzono ośrodek wsparcia pod nazwą Klub „Senior+”, będący jednostką organizacyjną Gminy działającą w formie jednostki budżetowej.

¹⁰ Nauczyciele brali udział w szkoleniu „Nowe Technologie w Edukacji” (jeden nauczyciel), konferencji „Nowe technologie na lekcjach matematyki jako narzędzie realizacji podstawy programowej” (dwóch nauczycieli), i „Zaprogramuj swoją klasę. Klasy 1–8”.

- z obsługi programu MOL NET+ (3-4 lutego 2021 r., jeden nauczyciel)¹¹,
- lapbooki w edukacji ONLINE i OFFLINE (8 grudnia 2020 r., jeden nauczyciel)¹²,
- z obsługi aplikacji MS Teams (28 października 2020 r. i 2 listopada 2020 r.; troje rodziców, 16 rodziców)¹³,
- MS Teams w praktyce Fundacja inspiruje.my (4 listopada 2020 r., jeden nauczyciel)¹⁴,
- OFFICE (30 listopada 2020 r., jeden nauczyciel)¹⁵,
- MS Teams + office 365 w pracy nauczyciela (29 września 2020 r., 22 września 2020 r., 15 września 2020 r.; dwóch nauczycieli)¹⁶,
- dla specjalistów IT w ramach projektu pozakonkursowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego realizowanego przez Ośrodek Doskonalenia Zawodowego nauczycieli w Poznaniu pn. Cyfrowa Szkoła Wielkopolska@2020 (maj 2019 r., jeden nauczyciel/ koordynator projektu, dwóch nauczycieli prowadzących zajęcia)¹⁷,
- „Wirtualne zagrożenie czyli jak radzić sobie w sieci (ODN Poznań), „Zagrożenie Cyberprzestrzeni” (1 marca 2019 r., jeden nauczyciel)¹⁸,
- „Nowy System Informacji Oświatowej w praktyce” (6 marca 2019 r., jeden pracownik administracji),
- „Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów” (24 października 2018 r., 32 nauczycieli)¹⁹,
- „Cyfrowe zagrożenia i uzależnienia. Korzystanie z mediów społecznościowych. Bezpieczeństwo w sieci” - Ośrodek szkoleniowy Instytutu Badań w Oświacie (wrzesień 2018 r., dwóch nauczycieli)²⁰.

Ponadto szkoła wzięła udział w następujących przedsięwzięciach:

- rządowym programie rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno – komunikacyjnych „Aktywna tablica” (grudzień 2018 r., 97 uczniów)²¹,
- zajęciach dodatkowych z programowania w klasach trzecich (wrzesień 2020 – czerwiec 2021; 46 uczniów)²²,
- międzynarodowym projekcie edukacyjnym eTwining projekt Book Rain (styczeń – czerwiec 2021 r.; jeden nauczyciel, sześciu uczniów)²³,
- warsztatach „Programowanie w języku Python od podstaw” (styczeń 2019 r., 9 lutego 2019 r. jeden nauczyciel)²⁴,

¹¹ Dotyczy nabycia przez nauczyciela bibliotekarza umiejętności obsługi programu MOL NET+, który pozwoli na podniesienie efektywności pracy biblioteki szkolnej.

¹² Nabycie umiejętności kreatywnego korzystania z możliwości jakie dają media cyfrowe – tworzenie interaktywnych lapbooków.

¹³ Nabycie przez rodziców podstawowych umiejętności obsługi aplikacji MS Teams.

¹⁴ Nabycie umiejętności w zakresie zakładania zespołów, pracy z zespołami, planowania spotkań, tworzenia notesu, importowania treści z notesów, edycji i punktacji zadań, wykorzystania w pracy aplikacji MS FORMS.

¹⁵ Nabycie umiejętności w zakresie administracji Office 365 w środowisku szkolnym.

¹⁶ Nabycie przez nauczycieli umiejętności cyfrowych w zakresie środowiska aplikacji i usługi OFFICE 365.

¹⁷ Podniesienie kompetencji ICT.

¹⁸ Nabycie kompetencji dot. bezpiecznego korzystania z zasobów internetu.

¹⁹ Doskonalenie umiejętności planowania działań dydaktycznych uwzględniających rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów, w tym kompetencji informatycznych.

²⁰ Nabycie kompetencji cyfrowych w zakresie bezpiecznego poruszania się i korzystania z zasobów internetu.

²¹ Wykorzystanie ich na zajęciach edukacyjnych, w tym wykorzystanie monitora dotykowego do realizacji podstawy programowej kl. 1-3; szkolenie z zakresu obsługi monitora dotykowego.

²² Podnoszenie kompetencji cyfrowych uczniów klas trzecich w zakresie programowania z wykorzystaniem narzędzi (robotów): ScotiGo, zestaw EduSense, Photon.

²³ Kształcenie kompetencji cyfrowych poprzez m.in. wykonywanie zadań wymagających korzystania z narzędzi Web 2.0 tool.

²⁴ Nabycie umiejętności programowania w języku Python.

- projekcie Cyfrowa Szkoła Wielkopolska@2020 – Cyfrowa Mapa Dorzecza Warty (rok szkolny 2019/20, 24 uczniów)²⁵.

Jeden nauczyciel ukończył studia podyplomowe w zakresie bibliotekoznawstwa z informacją naukową (2018-2019), nabywając kwalifikacje dotyczące obsługi i wdrażania komputerowych systemów bibliotecznych.

(akta kontroli str. 56)

Odnosząc się do wykorzystania cyfrowych materiałów edukacyjnych w nauczaniu Burmistrz podał, że w okresie zdalnego nauczania:

- nauczyciele Szkoły Podstawowej w Czarniejewie wykorzystywali cyfrowe materiały edukacyjne w formie e-booków, oraz korzystali z materiałów edukacyjnych, stron internetowych, platform edukacyjnych, serwisów internetowych,

- materiały, które zostały przekazane na szkoleniach, w których uczestniczyli nauczyciele Szkoły Podstawowej w Żydowie posłużyły jako inspiracja do przygotowania lekcji informatyki oraz matematyki z wykorzystaniem dostępnych darmowych programów w internecie²⁶.

(akta kontroli str. 95)

5. W latach 2019-2020, w Urzędzie przeprowadzono łącznie 15 szkoleń dotyczących:

w 2019 r.:

- obsługi Centralnej Ewidencji Informacji o Działalności Gospodarczej (1 pracownik),
- ustawy o dostępności cyfrowej (1 pracownik),
- EZD²⁷ w Urzędzie²⁸,
- użytkowania Platformy Komunikacyjnej e-Urząd (2 pracowników),

w 2020 r.:

- podstawowej obsługi programu legislator Premium (1 pracownik),
- obsługi i administrowania nowym środowiskiem BIP (1 pracownik),
- zapewniania dostępności cyfrowej treści umieszczanych na stronach internetowych jednostek samorządu terytorialnego ze szczególnym uwzględnieniem BIP (1 pracownik),
- ustawy z 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych – wyzwania dla samorządów (1 pracownik),
- wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 2020 – system WYB+Radix, (1 pracownik),
- EZD w Urzędzie.

W latach 2019-2020 w Urzędzie nie opracowano harmonogramów szkoleń, a ich realizacja odbywała się w ramach zgłaszanych potrzeb.

Pracownicy pozostałych gminnych jednostek organizacyjnych nie brali udziału w szkoleniach w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych.

(akta kontroli str. 96-145)

²⁵ Podniesienie kompetencji cyfrowych w zakresie wykorzystania komputerów do: przetwarzania, wizualizacji, analizy i interpretacji wyników pomiarów, zestawienia wyników grup uczniowskich z jednej szkoły z pomiarami wykonanymi w innych szkołach.

²⁶ Podczas szkolenia „Zaprogramuj swoją lekcję” nauczyciele zostali przeszkoleni jak na lekcjach wykorzystać grę „Scottie go” do przeprowadzania lekcji programowania.

²⁷ Elektroniczne zarządzanie dokumentacją.

²⁸ W sześciu szkoleniach udział wzięli wszyscy pracownicy Urzędu, z wyjątkiem osób nieobecnych oraz nieobsługujących systemu EZD.

6. Działania informacyjno-promocyjne podejmowane w Urzędzie dla mieszkańców Gminy w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych prowadzone były w formie artykułów zamieszczanych na portalu internetowym Urzędu. Informacje były opracowaniami autorskimi pracowników Urzędu²⁹.

Na stronie internetowej Urzędu w latach 2018 – 2020 zamieszczono następujące artykuły:

- 1) 10 października 2018 r. - informacja o tym że, w okresie od września 2016 r. do kwietnia 2018 r. Gmina uczestniczyła w realizacji projektu „Cyfrowe samorządy atutem Wielkopolski – nowe obszary świadczenia e-usług w 22 gminach województwa wielkopolskiego”,
- 2) 11 września 2018 r. – informacja o wdrożeniu projektu „Cyfrowe samorządy atutem Wielkopolski – nowe obszary świadczenia e-usług w 22 gminach województwa wielkopolskiego”,
- 3) 19 czerwca 2018 r. - Rodzicu, zarejestruj swoje dziecko online - komunikat Ministerstwa Cyfryzacji. Informacja o kolejnym ułatwieniu na jaki pozwala posiadanie profilu zaufanego,
- 4) 3 stycznia 2018 r. - E-meldunek. Informacja o możliwości załatwienia spraw meldunkowych przez nowo uruchomioną przez Ministerstwo Cyfryzacji we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji e-usługę,
- 5) 1 sierpnia 2019 r. - Darmowe szkolenie komputerowe dla seniorów w bibliotece. Informacja o darmowych szkoleniach dla Seniorów 65+ w bibliotece w Żydowie,
- 6) 16 lipca 2019 r. - Mądrzy Cyfrowi. Informacja o konkursie którego celem jest edukacja moralna i kształtowanie postaw odpowiedzialności społecznej uczniów z jednoczesnym podnoszeniem ich umiejętności cyfrowych,
- 7) 14 grudnia 2020 r. - Pieniądze na zakup komputera dla dziecka z rodziny rolniczej. Artykuł zawierał informację o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy na dofinansowanie kosztów zakupu komputera.

Ponadto Burmistrz wyjaśnił, że drugą formą podejmowanych działań informacyjno-promocyjnych w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych były rozmowy bezpośrednie z mieszkańcami.

(akta kontroli str. 48-52)

7. W ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, w okresie od 11 września 2019 r. do 28 lutego 2020 r., Gmina realizowała projekt grantowy pn. „Podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców województw: wielkopolskiego i zachodniopomorskiego”³⁰.

Podmiotem udzielającym grantu była Fundacja Promocji Gmin Polskich (dalej: Operator), a partnerem Gminy w realizacji Projektu była Fundacja Inspiracje (dalej: Partner).

We wniosku o powierzenie grantu złożonym przez Urząd w dniu 19 lipca 2019 r. podano m.in., że w ramach Projektu, 300 mieszkańców Gminy zostanie przeszkolonych w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych. Założono, że wsparciem projektowym objęte zostaną trzy grupy wiekowe uczestników: 25-44 lata – 126 osób, 45-64 lata – 114 osób i powyżej 65 lat – 60 osób. Zajęcia miały odbywać się przez dwa dni po osiem godzin dziennie w 12-osobowych grupach, rekrutacja miała odbywać się z wykorzystaniem tablic informacyjnych i tablic

²⁹ Zamieszczanie tych treści było wykonywane w dwojaki sposób: autorzy artykułów zamieszczali treści samodzielnie na podstawie posiadanych uprawnień lub artykuły przekazywane były informatykowi Urzędu ze wskazaniem miejsca zamieszczenia.

³⁰ III oś priorytetowa Cyfrowe Kompetencje Społeczeństwa, działanie 3.1 „Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych”.

ogłoszeń. Do celów informacyjnych miały zostać opracowane i rozpropagowane ulotki oraz plakaty.

Zaplanowano zakup 24 laptopów wraz z oprogramowaniem, które po zakończeniu Projektu podlegały przekazaniu do szkoły gminnej, która wcześniej nie była objęta analogicznym wsparciem.

Głównym wskaźnikiem realizacji celu Projektu było objęcie działaniami szkoleniowymi w zakresie korzystania z internetu 300 osób powyżej 25. roku życia, w tym: co najmniej dwóch osób niepełnosprawnych i 60 osób w wieku powyżej 65 lat.

W dniu 28 sierpnia 2019 r. Gmina zawarła z Operatorem umowę o powierzenie grantu³¹.

W ramach Projektu Gmina otrzymała środki w wysokości 150.000,00 zł, z których wykorzystala 149.999,52 zł. Niewykorzystaną kwotę Grantobiorca zwrócił Operatorowi w dniu 28 kwietnia 2020 r.

Przekazane Gminie środki zostały w całości przeznaczone na realizację modułu szkoleniowego pn. „Moje finanse w sieci”.

W związku z realizacją Projektu, przeprowadzono postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego na zakup laptopów wykorzystywanych do prowadzenia szkoleń.

Realizacja Projektu, która rozpoczęła się od powołania zespołu projektowego³² przebiegała zgodnie ze zaktualizowanym harmonogramem, zaakceptowanym przez Operatora pismem z 11 września 2021 r.

W trakcie Projektu podjęte zostały następujące działania promocyjne:

- wysłanie materiałów prasowych do pisma o zasięgu powiatowym „Przemiany na Szlaku Piastowskim” – artykuł ukazał się w dniu 24 września 2019 r.,
- utworzenie strony internetowej Projektu: www.czarniejewo.cyfrowanauka.pl,
- zaprojektowanie i wydrukowanie plakatów i ulotek promujących Projekt,
- zamieszczenie banera internetowego oraz informacji o Projekcie na stronach internetowych,
- wywieszenie informacji o Projekcie na tablicy ogłoszeń Urzędu,
- wywieszenie plakatów w instytucjach na terenie Gminy oraz gmin sąsiednich,
- kolportowanie ulotek w instytucjach na terenie Gminy oraz gmin sąsiednich,
- zamieszczenie ogłoszenia w tygodniku „Przemiany na szlaku piastowskim”,
- eksponowanie w miejscu szkoleń banerów informujących uczestników o źródle finansowania Projektu,
- zorganizowanie spotkania podsumowującego cykl szkoleń z udziałem Burmistrza oraz przedstawicieli Fundacji Inspiracje,
- przygotowanie filmu promocyjnego podsumowującego cykl szkoleń³³,
- opublikowanie w tygodniu „Przemiany na szlaku piastowskim” artykułu podsumowującego przebieg Projektu.

Grantobiorca wypełnił wszystkie wynikające z umowy o powierzenie grantu obowiązki w zakresie promocji Projektu.

³¹ Nr 45/86/FPGP/2019.

³² W skład zespołu weszli: koordynator działań (z ramienia Partnera), inspektor ds. oświaty i ochrony zdrowia - odpowiedzialna za nadzór merytoryczny nad przeprowadzeniem projektu (z ramienia Gminy), Zastępca Kierownika Referatu Infrastruktury, Zamówień Publicznych i Ochrony środowiska - odpowiedzialny za przeprowadzenie postępowania na zakup sprzętu komputerowego (z ramienia Gminy), dyrektor Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Żydowie - odpowiedzialna za rekrutację i udostępnienie obiektu na szkolenia (z ramienia Gminy) oraz przewodnicząca Rady Nadzorczej Fundacji Inspiracje - odpowiedzialna za nadzór merytoryczny nad przeprowadzeniem Projektu.

³³ Publikacja na stronie Czarniejewo.cyfrowanauka.pl, funpage Fundacji Inspiracje, strona www Urzędu.

Gmina informowała na swojej stronie internetowej o fakcie otrzymania dofinansowania Projektu ze środków Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, a w zakresie informacji i promocji Projektu stosowała zasady określone w „Podręczniku wnioskodawcy i beneficjenta programów polityki spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji” opublikowanym na stronie internetowej www.funduszeuropejskie.gov.pl.

W trakcie realizacji Projektu, zatrudnionych zostało sześciu instruktorów spełniających wymagania zawarte w standardzie szkoleń³⁴.

W ramach realizacji grantu zakupione zostały w trybie przetargu nieograniczonego 24 laptopy wraz z oprogramowaniem³⁵.

Na skutek opóźnienia w przekazania środków grantu przez Operatora³⁶, została dokonana odpowiednia korekta harmonogramu szkoleń³⁷. Po ustaleniu nowego harmonogramu szkoleń rozpoczęła się rekrutacja uczestników³⁸.

W związku z ograniczonym zainteresowaniem udziałem w szkoleniu mieszkańców Gminy, oferta organizacji szkolenia została przedstawiona w gminach sąsiednich. Zaplanowane w ramach Projektu szkolenia odbyły się w okresie od 4 listopada do 15 grudnia 2019 r. w miejscowościach: Września, Żydowo, Bierzglinek i Zieleniec.

Uczestnicy każdorazowo otrzymywali zestaw materiałów merytorycznych i poczęstunek, a po zakończeniu zajęć, certyfikat ukończenia szkolenia.

W szkoleniach zrealizowanych w ramach Projektu wzięło udział łącznie 300 osób, z tego: 120 mieszkańców Gminy i 180 mieszkańców następujących gmin województwa wielkopolskiego: Gniezno, Kołaczkowo, Łubowo, Nekla, Niechanowo, Poznań, Witkowo i Września. W grupie przeszkolonych było pięć osób z niepełnosprawnościami i 84 w wieku 65+.

Planowane i zrealizowane wydatki Projektu wyniosły odpowiednio:

- 1) sprzęt komputerowy (do 40% kwoty grantu) - 48.000,00 zł (plan) i 47.999,52 zł (wykonanie),
- 2) organizacja szkoleń: catering, materiały, wynajem sali itp. (do 20% kwoty grantu) - 16.000,00 zł i 16.052,52 zł,
- 3) promocja (do 20% kwoty grantu) - 10.000,00 zł i 9.947,38 zł,
- 4) wynagrodzenia instruktorów (do 40% kwoty grantu) - 46.000,00 zł i 46.000,00 zł,
- 5) administracja i zarządzanie Projektem (do 20% kwoty grantu) - 30.000,00 zł i 30.000,00 zł.

Koszty realizacji Projektu ogółem wyniosły 149.999,52 zł.

Wszystkie wydatki poniesione w ramach Projektu, zgodnie z Katalogiem wydatków kwalifikowalnych w projektach realizowanych w ramach III osi priorytetowej Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 stanowiącym załącznik do umowy o powierzenie grantu, były wydatkami kwalifikowalnymi.

Przeprowadzona przez Operatora kontrola zgodności i prawidłowości realizacji projektu oraz podejmowanych działań z założeniami i regulaminem Projektu, nie wykazała uchybień³⁹.

³⁴ Z instruktorami zostały zawarte umowy zlecenie na prowadzenie szkoleń.

³⁵ Sprzęt został dostarczony w dniu 15 października 2019 r.

³⁶ Środki przekazano w dniu 4 września 2019 r.

³⁷ M.in. przesunięto planowane terminy szkoleń z okresu wrzesień–grudzień 2019 r. na październik 2019 r. – styczeń 2020 r..

³⁸ Fundacja Promocji Gmin Polskich pismem z 11 września 2019 r. wyraziła zgodę na zmianę harmonogramu realizacji projektu.

³⁹ Raport pokontrolny nr 45/86/FPGP/2021/R z 30 czerwca 2021 r.

Sporządzone w dniu 2 marca 2020 r sprawozdanie końcowe z realizacji Projektu zostało przesłane do Operatora w dniu 25 marca 2020 r.

(akta kontroli str. 146-366)

8. Środki uzyskane w celu podnoszenia cyfrowych kompetencji obywateli inne niż pozyskane w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

Gmina wdrożyła projekt „Cyfrowe samorzady atutem Wielkopolski – nowe obszary świadczenia e-usług w 22 gminach województwa wielkopolskiego” (dalej: projekt Cyfrowe samorzady), który był realizowany przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, II oś priorytetowa Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne.

Partnerem wiodącym projektu Cyfrowe samorzady było Stowarzyszenie Wielkopolski Ośrodek Kształcenia i Studiów Samorządowych (dalej: WOKISS), a partnerami i odbiorcami działań 22 wielkopolskie gminy. Umowa partnerska pomiędzy WOKISS, a gminami, w tym Gminą, została podpisana w dniu 20 września 2016 r. Zgodnie z § 2 tej umowy WOKISS jako partner wiodący ponosił pełną odpowiedzialność za prawidłową realizację projektu Cyfrowe samorzady, w tym za poprawność rozliczeń finansowych, nawet w sytuacji, gdy przekazuje partnerowi odpowiednią część dofinansowania na pokrycie jego wydatków.

Podmiotem przekazującym środki było Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, a wsparcie przekazano na podstawie umowy nr POWR.02.018.00-00-0001/16 z 6 grudnia 2016 r.

Celem projektu Cyfrowe samorzady było usprawnienie obsługi klientów w 22 samorządach partnerskich poprzez wdrożenie kompleksowych rozwiązań informatycznych w obszarze podatków, opłat lokalnych oraz zarządzania nieruchomościami, a także podniesienie kompetencji pracowników samorządowych w zakresie profesjonalnej obsługi klientów jst. Rezultatem przedmiotowego projektu było wdrożenie w każdej gminie partnerskiej nowego narzędzia internetowego do obsługi mieszkańców i przedsiębiorców, które umożliwiło podatnikom uzyskanie dostępu do informacji o naliczonych podatkach i opłatach, sprawdzenie dokonanych płatności i aktualnego stanu zobowiązań, dokonywanie płatności online, jak również składanie różnych pism i wniosków do urzędu⁴⁰. W ramach projektu, w którym wzięło udział 102 pracowników gminnych, Urząd otrzymał dwa zestawy komputerowe oraz oprogramowanie⁴¹.

Kontrola projektu Cyfrowe samorzady przeprowadzona przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji⁴² nie wykazała nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 367-497)

⁴⁰ W wyniku realizacji projektu Cyfrowe samorzady nastąpiło: skrócenie czasu potrzebnego na załatwienie spraw urzędowych, udostępnienie różnych usług w jednym miejscu, możliwość załatwienia oraz sprawdzenia stanu sprawy w dowolnym miejscu i czasie przez internet, umożliwienie osobom niepełnosprawnym łatwego załatwienia sprawy bez konieczności wizyty w urzędzie, ograniczenie liczby dodatkowych dokumentów koniecznych przy realizacji sprawy urzędowej, zmniejszenie obciążenia pracą urzędników, umożliwienie korzystania z aktualnych danych dostępnych w bazach Gminy, podniesienie wiedzy przez pracowników samorządowych i nabycie przez nich praktycznych kompetencji związanych z obszarem nieruchomości, podatków, ICT, PZP, nabycie praktycznej wiedzy z zakresu PPP, obsługi klienta oraz równości szans i niedyskryminacji.

⁴¹ 1) zestaw 1: jednostka komputerowa Fujitsu P556 – 1 szt., monitor AOC 12269VWM – 1 szt., dysk zewnętrzny ADATA HV620 1 TB USB – 1 szt., 2) zestaw 2: jednostka komputerowa Fujitsu P556 – 1 szt., monitor AOC 12269VWM – 1 szt., drukarka Kyocera P3055DN – 1 szt., Microsoft Office Home and Business 2016 Win PI – 1 szt., 3) oprogramowanie dziedzinowe – z dwuletnią licencją: System Ewidencji Mienia Komunalnego MKO+ – 1 szt., System udostępniania danych INFO+ – 1 szt., 4) platforma komunikacyjna (plus moduł eKancelaria) z dwuletnią licencją – 1 szt.

⁴² Instytucja Pośrednicząca dla Działania 2.18 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Gmina nie zapewniła przekazania Operatorowi przez Partnera pisemnego wniosku o zaakceptowanie zmian w realizacji Projektu, polegających na przeszkoleniu osób niebędących mieszkańcami Gminy i objęciu szkoleniem innej niż pierwotnie planowana liczby osób w poszczególnych przedziałach wiekowych, oraz nie uzyskała w tej sprawie pisemnej akceptacji.

We wniosku o powierzenie grantu wskazano m.in., że wsparciem objęte zostaną następujące liczby uczestników szkoleń w 3 grupach wiekowych: 25-44 lata – 126 osób, 45-64 lata – 114 osób, powyżej 65 lat – 60 osób, obejmujące łącznie 300 mieszkańców Gminy.

Liczba osób przeszkolonych w ramach Projektu, w poszczególnych grupach wiekowych wynosiła natomiast odpowiednio: 81, 135 oraz 84 osoby, tj. łącznie 300 osób, w tym 120 mieszkańców Gminy Czarniejewo.

Zgodnie z postanowieniami § 15 umowy o powierzenie grantu:

- 1) projekt należy zrealizować zgodnie z wnioskiem,
- 2) w trakcie realizacji projektu istnieje możliwość wprowadzania zmian związanych z realizacją projektu, po uzyskaniu akceptacji operatora. Przez zmiany zaakceptowane przez operatora należy rozumieć zmiany zaakceptowane oficjalnym pismem podpisanym przez osobę upoważnioną,
- 3) do czasu uzyskania zgody operatora wydatki są ponoszone na ryzyko grantobiorcy.

Z uwagi na brak wystarczającej liczby zainteresowanych udziałem w szkoleniach mieszkańców Gminy, skorzystało z nich 180 mieszkańców innych gmin, a udział uczestników szkoleń będących mieszkańcami Gminy wyniósł jedynie 40%.

Burmistrz przedstawił informację uzyskaną od Operatora, w której wskazano, że do kryteriów ocenianych przez niego podczas weryfikacji wniosku należą kryteria merytoryczne, gdzie ocenie podlega m. in. liczba odbiorców Projektu oraz osób niepełnosprawnych lub osób powyżej 65 lat, a także kryteria formalne, gdzie ocenie podlega m. in. czy projekt realizowany będzie na terenie województwa objętego wsparciem. Ponadto podał, że nieosiągnięcie wskaźnika osób przeszkolonych lub zmiana miejsca realizacji Projektu wpłynęłyby na zmianę oceny formalnej i merytorycznej wniosku o grant, a tym samym na kwalifikowalność wydatków. Grantobiorca jednakże osiągnął powyższe, czym spełnił kryteria, które zdecydowały o przyznaniu mu dofinansowania. Uczestnicy szkoleń, których objęto wsparciem, są mieszkańcami gmin z województwa wielkopolskiego, co nie stoi w sprzeczności z celem Projektu przedstawionym w regulaminie konkursu grantowego.

NIK zwraca jednak uwagę, że niewystosowanie przez Grantobiorcę pisemnego wniosku do Operatora o zaakceptowanie zmiany w Projekcie i nieuzyskanie jego pisemnej zgody naruszało ustalone w umowie o powierzenie grantu zasady wprowadzania takich zmian i stwarzało ryzyko konieczności zwrotu uzyskanych środków, w przypadku zakwestionowania kwalifikowalności poniesionych wydatków.

(akta kontroli str. 157-187 191-203, 254-260, 264-279)

2. Gmina, nie zapewniła terminowego przekazania Operatorowi sprawozdania końcowego z realizacji Projektu.

Przekazanie Operatorowi przez Partnera, sporządzonego w Urzędzie w dniu 2 marca 2020 r. sprawozdania nastąpiło w dniu 25 marca 2020 r., tj. 25 dni od dnia zakończenia Projektu, co było niezgodne z § 5 ust. 14 umowy o powierzenie grantu, zobowiązującym Grantobiorcę do przekazania sprawozdania w ciągu 14 dni od dnia zakończenia realizacji Projektu, tj. do 14 marca 2020 r.

Prezes Fundacji Inspiracje, która jako Partner Gminy w realizacji Projektu była zobowiązana do przekazania Operatorowi ww. sprawozdania wyjaśnił, że przyczyną nieterminowego złożenia sprawozdania była pandemia COVID-19.

Zdaniem NIK, wskazane okoliczności nie uzasadniają zwłoki w przekazaniu Operatorowi sprawozdania końcowego z realizacji Projektu, które odbyło z wykorzystaniem poczty elektronicznej, a więc bez związku z ograniczeniami pandemicznymi.

(akta kontroli str. 200-203, 210-211, 365-366)

IV. Wnioski

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia zachowywania postanowień umów przy ewentualnym wprowadzaniu zmian przy realizowaniu projektów finansowanych ze środków europejskich, a także terminowego składania sprawozdań z realizacji takich projektów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 26 sierpnia 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Maciej Kowalski
Specjalista k.p.

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
p.o. Wicedyrektora

.....
podpis

.....
podpis